

КОМИСИЈА ЗА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА И ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СЛОБОДЕ

ПРОГРАМСКА ДЕКЛАРАЦИЈА

Програмску декларацију Комисије за слободан приступ информацијама и интелектуалне слободе усвојио је Управни одбор Библиотекарског друштва Србије 18.марта 2015.године.

Комисија за слободан приступ информацијама и интелектуалне слободе (даље у тексту Комисија БДС) Библиотекарског друштва Србије основана је са циљем да заступа и промовише основна људска права и слободе дефинисане чланом 19. *Универзалне декларације Уједињених нација о људским правима*:

"Свако има право на слободу мишљења и изражавања, што обухвата и право да не буде узнемираван због свог мишљења, као и право да тражи, прима и шири обавештења и идеје било којим средствима и без обзира на границе."

ARTICLE 19

"Everyone has the right to freedom
of opinion and expression;

Мисија

Комисија БДС настоји да унапређује слободан приступ информацијама и слободу изражавања у библиотечно-информационој делатности. Комисија прати стање интелектуалне слободе у оквиру библиотечке заједнице Србије, подржава развој и сарадњу са другим националним и међународним организацијама за заштиту људских права, и реагује на повреде слободног приступа информацијама и слободе изражавања.

Визија

Обезбеђивање слободног приступа информацијама и слободе изражавања у библиотекама подржава појединце и друштво у целини у њиховим настојањима да остваре слободу, просперитет и развој. Интелектуалне слободе представљају темељ развоја демократског грађанског друштва и друштва знања. Стога Комисија БДС подстиче библиотеке и запослене у њима да поштују принципе интелектуалних слобода, несметан проток информација и слободу изражавања.

Циљеви

Циљеви Комисије БДС су следећи:

- подизање свести свих учесника библиотечке заједнице Србије о суштинској повезаности мисије библиотеке и вредности слободног приступа информацијама и интелектуалне слободе,
- прикупљање, превођење и дистрибуирање докумената о датим темама,
- подстицање дијалога, како унутар тако и изван библиотечке заједнице.

Принципи

Принципи слободног приступа информацијама и поштовања интелектуалних слобода обухватају следеће:

- Библиотеке обезбеђују слободан приступ информацијама, идејама и знању.
- Библиотеке пружају подршку доживотном учењу, независном доношењу одлука и културном развоју појединаца и друштвених група,
- Библиотеке доприносе развоју и очувању интелектуалне слободе и помажу у унапређењу основних демократских вредности и универзалних људских права,
- Библиотеке треба да буду одговорне, да осигурају и олакшају приступ информацијама и слободу изражавања. У том циљу, оне набављају, обрађују, чувају и чине доступним све врсте библиотечко-информационе грађе и извора који одражавају плуралитет и разноликост друштва у целини.
- Библиотеке треба да подстичу отворен приступ грађи и у традиционалним и дигиталним облицима, као и изградњу институционалних репозиторијума у отвореном приступу.
- Библиотеке постоје због корисника који у њима као физичким зградама, али и путем мрежа на даљину, имају право да искажу своје потребе, мишљења и интелектуалне слободе без икакве цензуре везане за политичка, морална, верска, или сва друга опредељења.
- Библиотеке треба да обезбеде да избор и доступност библиотечко-информационе грађе и извора, као и њене услуге буду засновани искључиво на стручним, а не на идеолошким, верским и сваким другим ванстручним критеријумима.
- Библиотеке треба да набављају, организују и шире информације сасвим слободно и да се супротстављају сваком облику цензуре,
- Библиотечко-информациона грађа, зграде, онлајн мреже и услуге доступни су за све кориснике под подједнаким условима, без обзира на расу, пол, националну припадност, друштвено порекло, рођење, вероисповест, политичко или друго уверење, имовинско стање, културу, језик, старост, психички или физички инвалидитет.

- Библиотеке поштују право на приватност и обезбеђују заштиту података о личности својих корисника.
- Библиотекари и друго библиотечко особље неће откривати трећим лицима идентитет својих корисника или грађу коју они користе.

Основне активности

- Праћење стања о слободном приступу информацијама и интелектуалним слободама у библиотечкој заједници Србије, као и израда и објављивање извештаја о томе,
- Израда и објављивање планова за унапређење услова слободног приступа информацијама и интелектуалним слободама у библиотечкој заједници Србије,
- Учешће на националним, регионалним и међународним конференцијама, организовање радионица и стручних скупова на дате теме,
- Одговор на кршење слободног приступа информацијама и слободу изражавања у библиотечкој заједници Србије и издавање саопштења о томе,
- Активна сарадња са Комитетом за слободан приступ информацијама и слободу изражавања Међународне федерације библиотечких удружења и установа (Committee on Freedom of Access to Information and Freedom of Expression / International Federation of Library Associations and Institutions - FAIFE / IFLA) и са другим националним, регионалним и међународним организацијама за заштиту људских права.

КОМИСИЈА ЗА СЛОБОДАН ПРИСТУП ИНФОРМАЦИЈАМА И ИНТЕЛЕКТУАЛНЕ СЛОБОДЕ БИБЛИОТЕКАРСКОГ ДРУШТВА СРБИЈЕ

У Београду, 18.март 2015

Председник Комисије
Весна Црногорац